

OBSAH

ÚVOD	7
1 SETKÁME-LI SE S LIDMI, NEMŮŽEME S NIMI NEKOMUNIKOVAT (ŘEČ – JAZYK, MLUVA – PROCES MLUVENÍ, TRANSFORMACE JAZYKOVÝCH JEDNOTEK, PORUCHY ŘEČI)	11
1.1 Co víme o vývoji člověka a jeho řeči?	12
2 ČEŠTINA MLUVENÁ NA 1. STUPNI ZŠ A ZŠS	31
2.1 České hlásky z didaktického hlediska na 1. st. ZŠ a ZŠS	32
2.2 Jak se naučil člověk mluvit (?), a to i česky (!)	46
3 ČEŠTINA PSANÁ NA 1. STUPNI ZŠ A ZŠS	53
3.1 Česká abeceda z didaktického hlediska na 1. st. ZŠ a ZŠS	54
3.2 Raná stará čeština – první stopy užití češtiny v písemných památkách na našem území	71
3.3 Čeština 14. a 15. století – vznik a rozvoj česky psané literatury na našem území	76
3.4 Jazyk český a literatura starší od počátku 15. století do 20. let 17. století – husitství	78
4 NÁRODNÍ SLOVNÍ ZÁSoba ČEŠTINY A INDIVIDUÁLNÍ SLOVNÍ ZÁSoba ŽÁKŮ Z DIDAKTICKÉHO HLEDISKA NA 1. STUPNI ZŠ A ZŠS	83
4.1 Obohacování slovní zásoby češtiny – slovotvorba na 1. st. ZŠ a ZŠS Čeština humanistická	97
5 SLOVA OHEBNÁ (SKLONNÁ – NESKLONNÁ) A NEOHEBNÁ V SOUČASNÉ SPISOVNÉ ČEŠTINĚ Z DIDAKTICKÉHO HLEDISKA NA 1. STUPNI ZŠ A ZŠS	103
5.1 Třídění slovních druhů a slovně-druhové přechody v češtině z didaktického hlediska na 1. st. ZŠ a ZŠS	106
5.2 Mluvnické kategorie podstatných jmen čísla, rodu (životnosti – neživotnosti) a pádu na 1. st. ZŠ a ZŠS	113
5.3 Skloňování podstatných jmen domácích na 1. st. ZŠ a ZŠS	123
5.4 Skloňování přídavných jmen na 1. st. ZŠ a ZŠS	125

5.5 Skloňování zájmen na 1. st. ZŠ a ZŠS	125
5.6 Skloňování číslovek na 1. st. ZŠ a ZŠS	126
5.7 Mluvnické kategorie sloves na 1. st. ZŠ a ZŠS	126
Tvary sloves určitých (osoba, číslo, čas, způsob)	127
Tvary sloves neurčitých (infinitiv, přechodníky, příčestí minulé a trpné, přídavné jméno slovesné, podstatné jméno slovesné)	128
Tvoření tvarů slovesných – časování sloves na 1. st. ZŠ a ZŠS	129
Časování sloves pravidelných podle pěti tříd	129
Slovesa nepravidelná	129
Slovesa sponová, modální, kategoriální a fázová v přísudku složeném	130
Slovní druhy neohebné	130
5.8 Čeština barokní	132
6 VĚTOSLOVÍ – MODALITA VĚTNÁ – VĚTA JEDNODUCHÁ – VĚTA SLOŽENÁ – TEXT NA 1. STUPNI ZŠ A ZŠS	135
6.1 Sdělování prostřednictvím vět	136
6.2 Věta a souvětí z didaktického hlediska na 1. st. ZŠ a ZŠS	137
6.3 Souvětí – věta složená a složitá na 1. stupni ZŠ a ZŠS	151
6.4 Větosled	152
6.5 Nadvětná syntax	154
6.6 Čeština obrozenecká	155
7 STYL A KOMPOZICE JAZYKOVÉHO PROJEVU Z DIDAKTICKÉHO HLEDISKA NA 1. STUPNI ZŠ A ZŠS	157
7.1 Stylistika z didaktického hlediska na 1. st. ZŠ a ZŠS	157
7.2 Čeština moderní	169
7.3 Čeština postmoderní	172
Oficiální status současné spisovné češtiny	172
Rámcový vzdělávací program	173
Regulační instituce spisovné češtiny	174
Mrtvé jazyky	175
Pozvolná smrt komunikačních funkcí češtiny v Habsburské monarchii v letech 1526 až 1918 a cílená germanizace v Protektorátu Čechy a Morava v letech 1939 až 1945	175

Možná komunikační smrt češtiny v evropském kontextu stávajícího 21. století	179
8 DĚJINY LITERATURY (VYBRANÉ OSOBNOSTI A JEJICH DÍLO) PRO UČITELE A ŽÁKY NA 1. STUPNI ZŠ A ZŠS	183
8.1 Dějiny literatury	183
Stručná historie literatury (světové i české)	184
Nejstarší dochované literární památky	184
Písemnictví v našich zemích od počátků do současnosti	185
Renesanční humanismus a baroko v české literatuře	188
Literatura klasicismu a osvícenství	188
Literatura 2. poloviny 19. století	193
Literatura 20. a počátku 21. století	195
Česká literatura 20. a počátku 21. století	198
9 TEORIE LITERATURY PRO UČITELE NA 1. ST. ZŠ A ZŠS	219
9.1 Slovesné umění – literatura – ústní lidová slovesnost	219
10 TEMATICKÉ OKRUHY PRO LITERÁRNÍ VÝCHOVU NA 1. STUPNI ZŠ A ZŠS	239
A. Já a můj svět (poznávám se, moje rodina, kamarádi)	239
B. Chci být a učím se být slušným člověkem	242
C. Celý velký svět kolem nás	247
D. Rok, roční období, měsíce, dny v týdnu	254
E. Domov, vlast	262
F. Učíme se pro život	268
G. Malujeme – Zpíváme – Hrajeme divadlo	273
H. Zdraví	277
11 METODY A FORMY PRÁCE NA 1. STUPNI ZŠ A ZŠS A V LITERÁRNÍ VÝCHOVĚ DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU A ŽÁKŮ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU	285
11.1 Zásady uplatňované ve vyučování	286
11.2 Vyučovací metody	287
Příprava na vyučovací hodinu	287
Stavba vyučovací hodiny	287
Hodnocení a klasifikace	288

12	RÁMCOVÉ ZKUŠEBNÍ OKRUHY KE ZKOUŠCE Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY S DIDAKTIKOU – KLÍČ ODPOVĚDÍ NA OTÁZKY A ÚKOLY FORMULOVANÉ V TEXTU PŘÍRUČKY	295
	SEZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJŮ	332